

Een nieuw

BUNDELTJE

Uitgekipte en geestelijke GEZANGEN
Ten dienste aller Bond- en Gunstgenoten van JEHOVAH,
den DRIE-EENIGEN en ALGENOEGZAMEN GOD.

Opgesteld door verscheide Godvruchtige zangers en zangeressen.
Waarbij een AANHANGSEL komt,
van eenige zielsopwekkende gezangen en gedichten.

Elfde druk, vermeerdert met een
tweede Aanhangsel van eenige gezangen en gedichten,
door Rutger Schutte

Te DORDRECHT,
Bij Johan Georg Wittich, boekverkooper op de Voorstraat
bij de Pelse Brug.

1755

Voorbericht

Aan alle, bijzonder aan de Godvruchtige zangers en zangeressen,

.... Wij kunnen dan niet nalaten, om elk zanglievende, maar vooral elk *Godvruchtig* zanglievende lezer (want deze laatste zullen er bijzonder hun voordeel mede kunnen doen) te nodigen, en op te wekken tot het gebruik van dit ons Bundeltje; daar zoo vele dierbare stukken, betreffende het ware wezen van onze Godsdienst, en het innig Christendom, bij wijze van Gezangen en Liederen, in vervat zijn. Hier in zult gij vernemen wat de Drie-enige God, uw Verbonds-God, van alle eeuwigheid gedaan heeft, en wat Hij door de tijd heen in alle eeuwigheid doen zal tot volmaking van uw geluk. Hier zult gij de ganse plicht eens Christens en ware bondgenoot, ja allerlei en dus ook uw gestaltenis, 't zij droevige, 't zij blijde enz. levendig vernemen. Maakt er derhalve, ondergeschikt aan Davids dierbare Zangstukken, veel uw gebruik van. Zoekt de Heere, 't zij alleen, 't zij met malkanderen te zingen met veel aangenaamheid in uw harten. Tracht het te doen met veel heilige aandacht, inspanning en ijver, onder een opzien tot de ziel-verheffende bewerkingen van des Heeren Geest, Dien gij tot het wèl zingen, niet min als tot het wèl bidden nodig hebt. Werd deze heilige, en heuglijke werkzaamheid in deze dagen veel behartigd en betracht, gewis zou er meer van God gekend, ondervonden, en vertoond worden. Men zou meer de zalige Hemelingen gelijkvormig zijn, meer van de Hemel genieten en meer voorsmaken van die eeuwige Hallelujahs ontvangen. De Heere doe zulks in deze duistere, geesteloze dagen veel openbaar worden. Amen, het zij zoo.

Rutger Schutte

Uit het bovengenoemd bundeltje zijn onderstaande gedichten overgenomen. Het Bundeltje werd opnieuw uitgegeven door Rutger Schutte, predikant te Amsterdam en Revisor van de Psalmberijming van 1773. Het is een selectie uit ongeveer 110 gedichten. Om een inzicht te geven in de oude dichtstijl zijn de gedichten onveranderd weergegeven. De dichterlijke stijl heeft geen hoge waarde. Hetgeen de dichters beleefden hebben zij op rijm gesteld. Het innige van de geloofsbeleving kunnen sommige mensen alleen maar in een gevoelvolle dichtvorm weergeven. Het Voorbericht heeft geen toelichting nodig. De Heere voege er Zijn Geest aan toe, om Zijn eeuwig Verbonds wil!

W. Westerbeke

INHOUD

W. A. Saldenus

Lof der geestelijke zielszuchten.

H. Witsius

Zielszucht.

Willem 'd Orville

1. *De hemelse arend in zijn vlucht spoedende naar het dode Lichaam.*
2. *Eeuwigheidslied.*

R. Immens

Lieflijke zieldwang.

Abraham Godart

De volmaakte Jezus.

Philip van Sorgen:

1. *Een ziel in het gevoelen van Gods liefde.*
2. *Het lied van het IK*
3. *Aan de blinkende Morgenster Jezu Christi.*
4. *Aan de klagende bewener van de levenloze en dode staat der Algemene Kerk.*

N.N.

Zielsuitgalmen.

Geertruid Gordon de Grauw

Eens Christens kommerloosheid in bekommernissen.

N.N.

Memorie of zielsopwekking tot standvastigheid.

Rutger Schutte

Geestelijke Zeevaart.

LOF DER GEESTELIJKE ZIELEZUCHTEN

Psalm 38 : 10 “*Mijn zuchten is voor U niet verborgen.*”

Wijs: Psalm 77

of: Philidaatje hoe lang is't geleden...

door

Wilhelmus Antonius Saldenus 1609-1680

predikant o.a. te Rijsoord, Sluis en Goes

1

't Lezen van deez' zielen zuchten
 Gaf mij daad'lijk deze vruchten:
 Dat ik als ten hemel steeg
 En straks* lust tot zuchten kreeg.   straks=strak/aanstonds
 Och Heer', dacht ik, of Gij maakte,
 Dat ik eens aan 't zuchten raakte,
 Als Uw dienstknecht doet alhier
 Met zo'n innig hemels vier*,   vuur

2

Van vernedering en vertrouwen,
 Zonder stilstaan of verflauwen,
 Met zo geestelijk een hert*,   hart
 Als 't mij hier geweest werd.
 Dat eens zo mijn ziele tochten*   begeerten
 Anders niets dan U maar zochten.
 'k Achte dat ik alles won,
 Als ik zo maar zuchten kon.

3

't Is Uw werk de ziel t' ontsluiten,
 't Vlees en kan geen zuchten uiten,
 Al mijn zuchten is verkeerd,
 Als 't Uw Geest niet heeft geleerd.
 Maar als Die mijn hart doet spreken,
 Laat dan 't hels gedrocht vrij spreken.,
 Dat het gans geen leven heeft,
 't Zuchten toont nog dat het leeft.

4

't Zuchten kan dan kracht en leven
 Aan mijn ziels offrande geven.
 Ja, als 't alles mocht ontgaan,
 Neemt Gij nog mijn zuchten aan.
 Zie ik, veeltijds, zo geen vruchten
 Mijns geloofs, dan kan het zuchten
 Om die vruchten, in die staat
 Wezen nog mijn toeverlaat.

5

Zal ik meer van 't zuchten spreken?
 't Zuchten kan Uw harte breken
 Zelfs Uw hemel is een vrucht
 Van één reïne zielen zucht.
 Laat mij, Heer', dan nooit verdrieten
 Dit profijt'lijk hart-vergieten*.
 Die nooit zucht, wordt nooit verblijd;
 Hier is 't nog mijn zuchtens tijd!

Rom.8:26

hart uitstorten

6

Totdat ik, na al mijn zuchten,
 Eens beërf mijn zuchtens vruchten,
 En voor Uwe Troon verschijn,
 Waar al 't zuchten uit zal zijn.
 [Daar wordt 't zuchten eeuwig zingen. [4 regels toegevoegd]
 Dan ben ik in zangers kringen.
 Met de gans' verlosteschaar
 Om U, U te loven daar!]

ZIELEZUCHT*Van een verlegen Christen om Gods genaderijke vertroosting*

Wijze: Psalm 77 en 86
 Of: Poliphemus aan de stranden...

door

HERMANUS WITSIUS 1636-1708
 Predikant o.a. te Wormer en Goes

1
 Is er nog, o groot Ontfermer,
 Is er voor een nare kermer,
 Voor een schreier nog gehoor?
 Is er nog een open oor?
 Mag een mond, vervuld met zonden,
 Mag een ziel, vervuld met wonden
 Die van etter vloeien; mag
 Die nog uit haar geklach?

2
 Kan 't erbarmelijke wenen,
 Kan het ingekropte stenen*,
 Van een gans verbrijzeld hart,
 't Welk gedurig smart op smart
 Van Uw hand wordt ingeschonken,
 Dat schier dronken, ja verdronken
 Ligt in zo een tranenvloed,
 Nog vermurwen Uw gemoed?

kreunen

3
 Is er Heer', nog enig hopen?
 Staat de deur Uws goedheids open
 Voor een zondaar, die de meest'
 Licht* van allen, is geweest?
 Wilt Ge zijn geschrei nog dulden,
 Die voor zoveel duizend schulden
 Bij U aangetekend is?
 Schenkt G' hem wel vergiffenis?

Lichtzinnig

4

Of hoort Gij met dove oren
 Die nu roept, maar wilt niet horen?
 Wild' Uw Goddelijke stem,
 Als Gij, tot zijn besten, hem
 Uit zijn zondeslaap kwam wekken
 Gaat Gij met zijn beed' nu gekken?
 Spotten in zijn zielsverderf?
 Totdat hij van wanhoop sterft?

5

't Zij hoe 't zij, mijn droevig' ogen,
 Laat uw springbron nooit verdrogen:
 Houdt, van schreien nimmer mat*, aflaten
 Steeds mijn wang en leger nat.
 Wakker nu, gewonnen klachten!
 Vergezelschap hele nachten,
 Hele dagen, mijn getreur,
 Tot mijn hart aan stukken scheur'!

6

Is mijn God nog te bewegen?
 Hemel! wat een grote zegen,
 Zo maar d' allerminste straal
 Van Zijn liefde t'mijwaarts daal!
 Of moet ik Zijn gunst nog derven;
 't Zal mij troost'lijk zijn te sterven
 Voor de voeten van mijn Heer';
 Strekt het zo tot Zijner eer.

7

't Is nog altijd zoet te stenen,
 't Is nog zoet te liggen wenen
 Zoetste Jezus, aan Uw schoot;
 En aldaar zijn zielenood
 En aldaar zijn stoute zonden,
 Oorzaak van die harde wonden,
 Uit te storten. 't Licht* het hart verlicht
 Nog een weinig in zijn smart.

8

Immers, ik wil liever treuren,
 Liever, ja mijn harte scheuren,
 Liever in mijn enigheid*, eenzaamheid
 Met een zoete bitterheid,
 Al mijn kwaad voor God beschreien,
 En Hem door mijn tranen vleien,
 Om een schuldvergiffenis,
 Door een schuldbekentenis.

9

Als van aardse vreugde dronken,
 En in wereldlust verzonken,
 Buiten al gevoel van pijn,
 Met de wereld vrolijk zijn.
 Tranen van verslagen zielen
 Altijd beter mij bevielen,
 Dan verniste wereldvreugd
 Die geen hemelling verheugt.

10

Op dan, op mijn treurig harte,
 Klaag uw God uw droeve smarte.
 Moog'lijk dat uw pijn wat stelpt.
 Altoos 't klagen, zelfs dat helpt.
 Maar Heer', 'k mocht U eerst wel vragen
 Waarmee zal ik komen klagen?
 Waarmee kom ik U te voor
 Dat U allerminst verstoort?

11

Zal mijn tong met jammer-Psalmen
 Uwe Hemel doen weergalmen?
 Maar die tong heeft menigmaal
 Door een vals, onnut verhaal,
 Door zo menig ijd'le woorden,
 Die U, o mijn God, verstoorden,
 Door een onbezonnen praat,
 Mij veroorzaakt Uwe haat.

12

Och! die tong, die steeds moest spreken
 Uwe lof, die was ontsteken
 Van de hel, en stak voortaan
 't Rad van mijn geboorte aan.
 En ik, die met open monde
 Uwe waarheid moest verkonden,
 Heb mijn tong U wel ontzeid
 En geleend tot ijdelheid.

13

Och! die tong die zoud' U tergen,
 Zal ik 't dan mijn ogen vergen,
 Dat ze door een naar getraan
 Mijne klachten doen verstaan?
 Heer', zoudt Gij die ogen drogen?
 Zijn het niet diezelfde ogen
 Die, met dert'le* spijt** vervuld,
 Trotsten* Uw misbruikt geduld?

*wulpse **aanstotelijk
 trotseren

14

Zal 'k dan, zwijgend, zonder schreien,
 Mijne handen uitgaan spreien?
 Kloppen op een dode borst,
 Die geen woorden uiten dorst?
 Beid' helaas, én hart én handen,
 Overvol van zond' en schanden,
 Werktuig van verboden doen,
 Zouden hinderen mijn zoen*.

verzoening

15

Heil'ge God, hoe zal ik naad'ren
 Uw troostrijke vreugde aad'ren?*

Daar noch tong, noch hand, noch oog,
 Zich verheffen durft omhoog?
 Daar het hart met zoveel zonden
 Overstelt, vol zweer'ge wonden,
 Niets dan stinkend' offerwerk
 Brengen kan tot Uwe Kerk.

vreugdebron

16

Was ik nu een ravens jonge,
 Die met redenloze tonge
 Haar geroep kan doen verstaan,
 En tot in de Hemel gaan;
 Als z' in hare barre ouden*
 Voelt het liefdevuur verkouden,
 Om dat uit haar tere huid
 Nog geen zwart geveérte spuit.

ouders

17

Evenwel, ik moet het wagen.
 't Ga zo 't wil, ik zal nog klagen.
 Och, mijn liev'* en droeve ziel
 Voor de Heere nederkniel.
 'k Hoop, ik zal die God nog loven.
 Ga ik dan niet ver te boven
 Duizend ravens* en nog meer,
 Die verhoord zijn van de Heer'?

liefhebbende

18

Heer' wilt Gij mij eeuwig haten?
 Zult Gij mij altoos verlaten?
 Zal altoos Uw' straffe hand
 Blijven tegen mij gekant?
 Och, waar blijft dan al 't ontfermen
 Al dat kussen, dat omarmen,
 Al dat liefelijk gelach,
 Dat Uw' volk te troosten placht?

19

Is dat nu geheel verdwenen?
 Zijn die liefdevonken henen?
 Wordt dat vuur zo uitgeblust?
 Is 't nu lang genoeg gekust?
 Blijft er niets voor mij, dan zuur zien?
 Zal ik nooit een zoeter uur zien?
 Zal er nooit een vredewoord
 Worden in mijn ziel gehoord?

20

Hebt Gij dan, o Heer', vergeten
 Hoe Gij voormaals placht te heten?
 Of, en is Uw eigen Naam
 U niet langer aangenaam?
 Heer', Die mij nu schijnt te doemen,
 Heb ik U niet horen noemen:
 God vol van Barmhartigheid,
 Rijk van Goedertierenheid?

21

'k Heb, 't is waar, wel grof gezondigd,
 Maar hebt Gij mij niet verkondigd
 Van Uw Zone, Die de zoen
 Van des werelds zond' zou doen?
 Hebt Gij niet Uw' Geest beschreven
 Als Een, die van Troost te geven
 Aan een ziel die tot Hem klaagt,
 Zelfer Zijnen Name draagt?

22

Is Uw eigen Naam, Meewaardig. *	Medelijdend
Is Uw Zoon voor ons Rechtvaardig, *	onze Gerechtigheid
Zo Uw Geest de Trooster is, Tot der droev'gen lafenis Waaraan mag het dan nog falen, Dat wij nauw'lijks ademhalen Uit een afgeschreeuwde mond, Van Uw goedheid werd gegond*?	vergund

23

Komt dat al van mijne zonden?
 Wel maar, Heere, de gezonden
 Hoeven die de Medicijn?
 Waar past balsem, dan bij pijn?
 Waar zal 't bloed van Uwen Zone
 Beter toch zijn krachten tonen
 En behalen groter eer,
 Dan in dit veretterd zeer?

24

Ei* vergunt Uw grote goedheid,
 Eene, die voor U te voet leit*,
 Dat hij met een vrij geklach
 Zijne reden uitent mag!
 Heer' zo wild' ik U wel vragen
 Waartoe mag het U behagen
 Dat ik roep, maar geen gehoor.
 Och, wat hebt Gij met mij voor?

Ach
 ligt

25

Gaat Gij zo mijn ziel bestrijden,
 Opdat zij dan zou belijden,
 Dat Gij toch Verwinner zijt
 In Uw oordeel, t' aller tijd.
 Maar waartoe toch zo begonnen?
 'k Geef, ik geef het U gewonnen.
 Ja, Gij wint het, sterke Heer',
 'k Leg voor U de wapens neer.

26

'k Zal dat alleszins betuigen,
 'k Wil mij onder U wel buigen.
 Gij zijt Heerser, ik Uw knecht
 Die Gij onder hebt gelegd.
 Ja, schoon* Gij mij wou verdoemen.
 Nog zal ik U billijk noemen,
 Want ik mij zulks waardig ken,
 Snode zondaar, als ik ben!

ofschoon

27

Maar gedenk, gedenk toch Heere!
 Zal dat strekken t' Uwer ere,
 Dat Gij zo een riet verwint?*

overvalt

28

Vechten helden met een kind?
 Zal God, als Hij is verbolgen,
 Droge stoppels gaan vervolgen?
 Is het dan voor U nog wat,
 Te verbrijzelen een blad?

Is een mens doch* Gods gelijke?
 Of beoogt Gij, dat dan blijken
 d' Eer van Uw rechtvaardigheid
 Als mijn ziel in d' helle leit?*

Moet mijn dood Uw lof verkonden,
 Wijl mijn leven vol van zonden
 U onteert, mijn naast' ontsticht'?
 Schaft die duisternis dan licht?

dan

ligt

29

'k Zal, en moet, en wil 't ook dragen.
 B'haagt het U, 't moet mij behagen,
 'k Zeg en meen het: Gij doet wel,
 Schoon Gij wierp mij in de hel.
 't Is wel hard; maar 't is rechtvaardig.
 Ik ben schand', Gij eere waardig.
 Zijt Gij met mijn doem* gediend,   verdoemenis
 Zoek Uw' eer. Ik heb 't verdiend!

30

Zo een schuldig mense echter
 Spreken mochte tot zijn Rechter,
 Wenst' ik dat dit enig woord
 Eerst nog van U werd gehoord:
 Kon ik U wel ooit betalen?
 Och! wat eer zult Gij dan halen,
 Als Gij mij gevangen ziet?
 'k Lijd wel, maar voldoe U niet.

31

Moet nochtans Uw recht betaald zijn?
 Maar Heer', zou Gij dan verdwaald zijn?
 Als Gij, zonder mij te doón,*   doden
 Zocht betaling bij Uw Zoon?
 Geen gewin is in mijn bloed, en
 Wil Hij voor mijn zonden boeten,
 Hij is 't die betalen kan.
 Zeg, wat schade lijdt Gij dan?

32

Ja, Heer', dan zal ik U roemen
 En niet slechts Rechtvaardig noemen,
 Maar: tesamen straf en zoet,
 Hard en zacht, gestreng en goed.
 Dubbel zult Gij zijn geprezen,
 Dubbel zal dan d' inkomst wezen
 Van Uw grote heerlijkheid,
 Daar al 't werk toch henen* leidt.   doel waarheen

33

Maar ik blijf vast* in mijn smarte   nog steeds
 Heer', hoe mag 't U van het harte,
 Van dat Vaderlijke hart,
 Dat het 't mijn', zo lang benart?
 Zo vol schrikken, zo vol zorgen,
 Van de avond tot de morgen,
 In zo kommerlijke* staat,   moeitevol
 troosteloos daar henengaat?

34

Zoetste Jesu, mijn Vertrouwen
 In dit bitterste benauwen,
 Heugt U dan niet langer, hoe
 Gij ook voormaals waart te moe;
 Toen die kelk*, U ingeschonken
 Tot het grondsop* toe gedronken.
 En al was 't U grote pijn,
 Evenwel geleegd moest zijn?

lijdensbeker
 bezinksel

35

Is 't U nog niet heel vergeten
 Dat Gij nat, ja uitgekreten,
 Afgematted, in de Hof
 Lag al wriemelend in 't stof?
 Zijt U nog niet heel vergeten
 Al dat klam, ja bloedig zweten,
 Toen Gij, in zo bange nood,
 Lag en worsteld' met de dood?

36

Zijt U niet geheel vergeten,
 Hoe Gij aan het kruis gesmeten,
 Klaagde schier als buiten raad:
 "Waarom of Mij God verlaat?"
 Denkt Gij nog aan alle dezen?
 Denkt dan hoe 't met mij mag wezen,
 Nu mijn teer en zwak gemoed
 't Zelfde sapje opdrinken moet.

37

Denk dan, trouwe Mensenhoeder,
 Denk aan Uw geringe broeder.
 Denk nu in Uw vreugd' aan mij,
 Die dit bitter lijden lij.
 Heere Jezu, voer mij nader
 Tot de Troon van Uwe Vader,
 Toon Hem mijn bescheiden* leed.
 Toon Hem 't geen Gij voormaals leed!

Geringe lijden

38

Zeg Hem, zoete Voorspraak, zeg Hem,
 En met reden onderricht Hem,
 Dat de reden niet en duldt
 Dubb'le straf voor ééne schuld.
 God is immers d' Opperreden.
 Zo de Borg heeft straf geleden,
 Is dan niet de schuldenaar
 Zelve, buiten straf-gevaar?

39

Toon Uw Vader dan de roede*,
 Nog geverfd met Uwen bloede!
 Toon Hem Uw gekroonde* hoofd,
 Dat nu wel de glans verdooft
 Van een allerklaarste klaarheid.
 Maar dat eerst, in duist're naarheid
 Was met met doornentuig gehuld,
 En met bloedig zweet vervuld.

rietstaf

doornenkroon

40

Toon de losbrief U gegeven.
 Die, met martel-inkt geschreven
 Op zo schoon spierwit satijn*,
 U kan tot getuige zijn.
 Dat Uw Vader heeft beleden,
 Door hetgeen Gij hebt geleden,
 Zich in all's te zijn voldaan.
 Bid dan dat Hij mij laat gaan.

glanzend witte zijde

41

Heere, wild' Gij Hem dat zeggen,
 Waarmee zou Hij 't wederleggen?
 Kon Hij tonen in die beed'
 Iets dat tegen reden streed?
 Zeker, God die is rechtvaardig;
 Niet onbillijk, eer* meewaardig.
 Nimmer eist Hij al te straf,
 Voor één zonde dubb'le straf.

veeleer

42

Dit zal voor een ieder klaar zijn,
 Een van beiden moet dan waar zijn,
 Of hetgeen dat ik nu lij'
 Eigenlijk geen straffe zij;
 Of dat Christus niet geleden
 Heeft; dan voor Zijn rechte leden,
 Die in 't Boek des Levens staan,
 Maar voor mij niet heeft voldaan.

43

Zou dan 't geen ik lijd in deze,
 Geen vervloekte straffe wezen
 Van mijn Gods rechtvaard'ge hand,
 Grimmig tegen mij gekant?
 Gaat de Heer' mij zo bedroeven
 Slechts maar om mij te beproeven,
 Of ik Hem nog hange aan
 Als Hij van mij schijnt te gaan?

49

Mocht mijn oog verlichtet wezen,
 'k Wist nog in mijn hart te lezen
 Enig schrift van Uwe hand,
 Dat Gij mij tot onderpand
 Van Uwe gunste hebt gelaten,
 Toen wij* in mijn kamer zaten,
 En mij van Uw zoete mond
 Werd een Liefdekus gegond.

De Heere en de dichter

vergund

50

Toen ik aan Uw hals bleef hangen,
 En met nat betraande wangen,
 (Doch van vreugd) met blijder tong,
 U een Lied der liefde zong.
 Toen ik riep: Mijn God, Mijn leven,
 Daar 's mijn hart, dat 's U gegeven.
 'k Ban daar heel de Wereld uit.
 Kies mijn ziel maar tot Uw Bruid.

51

Toen Gij weder, vol ontfarmen,
 Mij zo lieflijk ging omarmen,
 Kussen, strelen, vleien, ach,
 Met die allerzoetste lach,
 Die 'k mijn leven heb vernomen,
 Die nooit uit mijn zin* zal komen,
 Zo ik enig heugenis
 Houd van 't geen verleden is.

gedachten

52

Toen Gij tot mijn ziele zeide:
 Kom, mijn Bruid, mij toebereide,
 Kom, mijn liefste, gij zijt Mijn',
 En Ik zal de uwe zijn.
 Eeuw'ge liefd' verbindt ons beiden,
 Dood nog leven mag ons scheiden
 'k Weet, gij hebt Mij wel bezind,*
 Maar Ik heb u eerst bemind.

zijn zinnen op zettten

53

Ziet Gij nog niet van die liefde,
 Die Gij toen in 't harte griede,
 Enig overblijfsel Heer';
 Ziet Gij daar geen letters meer,
 Die Gij Zelve hebt geschreven?
 Is daar alles uitgewreven?
 En geen indruk van omhoog,
 Zelfs voor Uw alziende oog?

54

Vindt Gij daar geen liefdependen?
 Schouwt* dan toch Uw eigen handen:
 Daar blijft alles onverzeerd,*
 Daar 's mijn naam in gegraveerd.
 Is 't niet waar, volstand'ge Minner*?
 Och! Hij knikt: "Ik blijf Verwinner"!
 Goede God, geeft Gij nog recht
 d' Onbeschaamdheid van Uw knecht!

aanschouwen
 onveranderd

Minnaar

55

'k Kan mijn tranen niet bedwingen,
 Zij beletten mij het zingen:
 Zij bestelpen* het geluid.
 Al te vol en lekt niet uit.
 Weg nu, wereld, welkom hemel!
 'k Voel ik weet niet wat gewemel
 In mijn ziel voor deze dood.
 Och, die vreugd is mij te groot.

overstelpen

56

Christus komt met al Zijn gaven,
 Om 't verslagen hart te laven,
 Och, Hij schenkt mij Eng'len wijn;
 Heere, dat moet nectar* zijn!
 En opdat ik voor mijn sterven,
 Niet meer kom deez' vreugd te derven,
 Wens ik dat het U beviel.
 Nu t'ontkerkeren* mijn ziel.

godendrank

Uit de gevangenis

Ja kom Heere Jezus, Amen.

DE HEMELSE AREND
zijn vlucht spoedende naar het dode lichaam

Waar het dode lichaam zijn zal,
zullen de arenden vergaderd worden. Mattheüs 24:8
Wijze: 77^e Psalm

Door Willem 'd Orville

- 1   Alles vind ik vol ellende
      Waar ik buiten God mij wende.
      Alles is een blinkend niet,
      Waar mijn ziel U niet en ziet.
      Maar Gij zijt alleen begeerlijk.
      Gij, Gij zijt oneindig heerlijk.
      Algenoegzaam is Uw goed
      Onuitsprekelijk Uw zoet!

- 2   't Wonder van Uw liefdens volheid   uitzinnig van liefde
      Heeft mijn ziel door liefdes dolheid*
      Zo ontstoken en verzet,
      Dat mij iedereen belet
      Die niet van de wereld eenzaam,
      Spreekt alleen van U gemeenzaam.
      En van Uw bemin'lijk licht
      Dat er vloeit uit Uw gezicht.

- 3   Hoe meer dat ik U begere,
      Hoe'k meer in mij voel vermeerde,
      'd Onverzadelijke lust,
      Die alleen kan zijn geblust
      Met U eens te zien veel klaarder,
      Als tot nog toe en U nader,
      Te beschouwen eewigheên,
      Als met mij te wezen één.

- 4   'k Ben wel zwart en zeer onlieflijk
      Maar mijn zwart is echter lieflijk
      Als met Jezus bloed gewit
      Witter als het witste wit!
      Wilt mij in dit bloed zó domp'len
      Met Uw Geest zó overromp'len
      Dat G' als ik voor U ga staan
      Gij Uzelf moogt schouwen aan.

- 5   Zet op mij Uw Godheids-stempel
      En bewoon mij als een tempel
      Laat ik gener vreemden zijn.
      Ik ben d' Uw', ach wees Gij mijn'!

Druk Uw liefde in mij neder
 En ontvang mijn liefde weder.
 Laat het haast'lijk zijn de tijd,
 Dat ik recht ken Wie Gij zijt!

- 6 Sinds ik U heb leren kennen,
 Wil ik graag mij laten mennen
 Waar Uw Geest mij leiden wil.
 'k Vind in U 't gezochte stil*. Rust
 'k Zie in U de schoonste schoonheid
 Och, was dit steeds mijn gewooneid.
 'k Zoude vinden meer en meer
 In U nooit volprezen Heer'.
- 7 O, alleen bemin'lijk Voorwerp
 Naar Wiens wetten ik mijn oor scherp.
 Doe mij horen in de stilt
 Alles wat Gij van mij wilt.
 Laat vrij Uw genade komen
 Als gehele waterstromen.
 Deze drie: ziel, oog en keel,
 Zeggen nimmer: 't is te veel.
- 8 Maar 'k verlang te zijn ontbonden
 U te zien verlost van zonden.
 In het helder klaar om hoog
 Daar Gij nooit gaat uit het oog.
 'k Zal daar vinden, dat Uw klaarheid
 Is baarblijkelijke waarheid.
 Ja ook nog oneindig meer,
 Als ik U verwacht, o Heer'.
- 9 Lost mij haast'lijk uit deez' kerker
 O Volmaaktheids wijze Werker.
 Dat Uw Levenswel opborst* opborrelt
 Om te stelpen mijnen dorst!
 'k Krijg verdriet in 't aards gewemel.
 'k Hijg en zucht vast naar de Hemel.
 't Schip geballast met Uw min
 Blaas' Uw Geest ten haven in!
- 10 'k Zie aan mijnen lust geen tomen* intomen
 Voordat ik tot U mag komen.
 Wilt Gij geen verlangen meer?
 Laat het heden zijn, o Heer'.
 Dat mijn ziele mee mag naad'ren
 Daar die arenden vergaad'ren
 Tot het levend-dode Lijf,
 Waar ik op verslingerd* blijf. verliefd.

HET EEUWIGHEIDSLIED

Wijze: Psalm 19

Door Willem d' Orville

1
 Wanneer deez' tijd-gordijn
 Zal weggeschoven zijn
 Van voor de heil'ge schaar;
 En dat het hemels licht
 Haar geven zal gezicht
 Om te beschouwen daar
 Jehovah's Wezen aan
 En in die zee te baan,
 Van Zijn oneindigheden,
 Dan zal 't God-dorstig volk,
 Gezonken in die kolk
 Eerst wezen recht tevreden.

2
 Dit onbepaalde goed,
 Van ons bepaald gemoed
 Hier op der aard' bevat,
 Is als de sterke wijn,
 Die zo licht dronken zijn
 Gans overstelpt en mat.
 Ja 't eindeloos eeuwig maakt,
 Dat d' eeuwig ziekte raakt
 Als onder 't volk ontstoken.
 En die dit euvel heeft,
 Die sterft terwijl hij leeft
 En leeft in 't graf gedoken.

3
 Ik sterf al eer ik sterf,
 omdat ik 't eeuwig erf.
 Mijn koorts neemt daag' lijks toe.
 Ei, stel niet langer uit,
 Mij hier te helpen uit.
 Ik ben de tijd al moe.
 O, Eeuwigheid kom ras,
 Och dat ik bij u was
 'k Zucht naar u onverdroten.
 Hoe is 't o Eeuwigheid!

Dat gij zo wenslijk zijt
Al zijt gij nooit genoten?

4

Als ik Uw ommegang,
Heb eeuwigheden lang,
Wat zal het dan wel zijn!
Dan zal ik weten wis,
Wat eeuwig leven is,
Ja zelf ook eeuwig zijn.
't Is best dat ik in spijt
Des tijds mijn tijd verslijt,
Met d' eeuwigheids gedachten.
En mij daaraan gewen,
Eer dat ik daarin ben,
Door een gestaag verwachten.

5

Och, dat de tijd zijn tijd
Had uitgediend en wijd
Van ons verhuizen wou!
Of ons opbreken liet,
Uit dit ellendig niet,
Naar 't eeuwige gebouw.
Daar zal voor 't naar gekwijn,
Ons glorie eeuwig zijn,
Om d' eeuwigheid t' aanschouwen,
En worden alles kwijt,
Behalve d' eeuwigheid
Die w' eeuwig zullen houwen.

6

Daar zullen w' eeuwig zijn,
Bij 's Levens Heilfontein,
Bij 't Algenoegzaam Goed.
Bij 't onbegrijpelijk Licht,
daar alle glans voor zwicht,
Bij Hem die alles doet,
Daar zullen w' Eeuwig zijn
In 's Bruidegoms aanschijn
En hebben vrij genieten.
En na een eeuwig zien,
Zal ons het eeuwig zien
Van Hem nog niet verdrieten.

7

Daar zullen vrij van pijn
Wij eeuwig, eeuwig zijn.
En dat volmaaktelijk
In wijs en heiligheid,
In schoon en heerlijkheid
Niet meer veranderlijk,
Maar zijn in d' opperzaal,
Met d' heiligen altemaal
Om eeuwig daar te blijven.
En in dat hemels hof,
In des Jehova's lof,
Te helpen d' engelen stijven.

8

Ik wil o eeuwigheid,
Ten afscheid zijn bereid
Van alles om uw min,
Wat hier op aarde is,
Als ik ten erfenis,
U namaals eeuwig win.
Dus ik van hier beneen
Naar d' eeuwigheid vast steen*
En wacht op geen genezen,
Tot dat ik uit de tijd,
Gebracht in d' eeuwigheid,
Met God vereend zal wezen.

hijgend verlangen

LIEFLIJKE ZIEL-DWANG

Of

*Innige hartstochten tot de Heere Jezus**“De liefde van Christus dringt ons”*

door

ROBBERTUS IMMENS 1651-1677

Predikant te St. Anna ter Muiden, bij Sluis Z.VL.

1

O Jezus, wat is 't, dat U dringt?

Lieve Jezus, dat U dwingt,

Een wormke zo te minnen?

O liefste Jezus, door wat macht

Wordt zo Uw teed're ziel verkracht

Om mij, mij te bezinnen*?   Zijn zinnen erop zetten

Zou 't zijn,

Dat mijn

Reine ziele

U beviele

En tot liefde

Zo Uw lievend hart doorgriefde?

2

O Jezus, neen, Genadezon,

O zoete Jezus, Liefdebron,

't Is enkel Uwe goedheid.

O zoete Jezus, die U dringt,

O liefste Jezus, die U dwingt,

't Is enkel liefd' en zoetheid.

Hoe goed,

Hoe zoet,

Hoe doordringend

En ziel-dwingend.

Ach, hoe heerlijk

Is uw liefd', z' is onwaardeerlijk.

3

Een breedte zonder eind' of maat,

Een lengte, die veel verder gaat

Als hemel en de aarde.

Een diepte zonder peil of grond,

Een hoogte, die noch oog, noch mond,

Bereikt noch roemt naar waarde.

Ach, 't is

Gewis
 Zulk een goedheid
 En een zoetheid,
 Daar, met lusten,
 Kan mijn ziel zoet in rusten.

4
 O liefde, wonderbaar en groot
 Mijn arme ziel was levend' dood,
 Toen Jezus mij kwam trekken;
 Ja, Zich gans voor mij overgaf,
 Zijn leven zelfs om mij uit 't graf
 Der zonden op te wekken.
 Hij riep,
 Ik sliep,
 'k Sloot mijn oren,
 'k Wou niet horen;
 Maar Hij drong mij
 Door mijn hart; Zijn liefde dwong mij.

5
 Proef toch, mijn ziele wat een goed,
 Smaak ziele wat uw Jezus doet.
 't Is Jezus ziel, uw Heiland.
 't Is Jezus die 't u alles geeft,
 Die niets voor u te kostelijk heeft.
 Uw Hulp, uw Troost, uw Bijstand.
 Proeft toch!
 Zoekt noch
 Meer, hoe heerlijk
 En begeerlijk
 Die Beminde
 Jezus is; gij zult het vinden.

6
 Maar ach, mijn Heiland, waarom is't
 Dat toch mijn ziel zo verre mist*
 In U, met al mijn zinnen*?
 En overal en 't allen tijd
 Gelijk Gij Heere waardig zijt
 Zo innig te beminnen?
 Daar Gij't
 Toch zijt
 Die mij 't leven
 Hebt gegeven.
 Gij allene,
 Zoete Jezus, anders gene!

te kort komt
 Liefdeverlangens

7

Ach ziel, hoe zo verkeerd en blind
 Dat gij niet meer die Jezus mind!
 Die Heiland, o die Broeder!
 Ach wat mag 't zijn? Of weet gij niet
 Dat uw broeder Jezus hiet*? Heet
 En is uw trouwe Hoeder?
     Hoe dan,
     Zo dan
     Zulk een Hoeder
     Zo een Broeder
     Afgeweken?
 Voel toch ziele, ach wilt toch breken*. Hart breken

8
 Ik voel, ik voel, mijn harte brandt,
 Ik voel o Jezus, 'k voel Uw hand,
 Mijn ziele gans doorgrieven!
 O zoete Jezus, ach hoe zoet.
 O lieve Jezus, ach hoe goed,
 Hoe zoet is't U te lieven.
     Kom Gij!
     Streel vrij
     Gans mijn harte
     Dat met smarte
     Nog blijft hangen
 Aan mijn vlees, daar zit 't gevangen.

9
 Neem Gij mijn hart, het komt U toe;
 Het is de vreemde heren moe,
 Jezus, mijn Heer' mijn Koning!
 Kom toch, mijn Heiland, kom er in!
 Gebied en stuur het naar Uw zin,
 Als in Uw eigen woning.
     Ach Heer',
     Hoe zeer
     Perst en dringt mij,
     Ach, hoe dwingt mij
     Uwe tere
 Liefd' en goedheid, ach mijn Heere!

10
 Daar is mijn hart geheel en al,
 Of 't wil, of 't kan; het moet en 't zal,
 't Moet U, mijn Heiland, minnen.
 U, lieve Jezus, U alleen,
 U, zoete Jezus, anders geen;
 En wil 't niet? Dring er binnen.
     Dring het,

Dwing het,
 Doe het zwichten
 Door Uw schichten*.   liefdepijlen
 Al zou 't scheuren,
 Dring er in; en 't zal niet treuren.

11

't Is liefdedwang, 't is zoet geweld
 Die niet en deert*, dat niet en kwelt   pijn doen
 Houdt Gij het maar gebonden!
 Het vreest niet voor de slavernij
 Want Uwe banden maken 't vrij
 Van 't harde juk der zonden.
     Waarvan
     't niet kan
     Vrijheid krijgen
     Of 't moet hijgen
     En verlangen
 Om door U te zijn ontvangen

12

Dáár dan mijn Heiland, grijp 't aan
 En doe het in de boeien gaan
 't Moet Uw gevang'ne wezen!
 Dáár zoete Jezus, 't vreest geen dwang
 Hoe hard Gij 't perst, het is niet bang;
 Uw wonden* is genezen.   Doorwonden
     Grijp het!
     Nijpt het!
     Toch zo innig
     Vrij wat vinnig.
     O, die nepen
 Zijn zo zoet, 't zijn liefdegrepen!

13

Dáár dan, mijn Heer', dáár is mijn hert*   hart
 Daar is mijn ziel die door U werd
 Om U, tot U gedrongen.
 Al zegt Gij: "Houdt voor u een deel",
 Ik zou niet komen; 't wordt gehéél
 Door U tot U gedwongen.
     Uw drang
     Uw dwang
     Is zo lieflijk
     Schoonste dieflijk*   Jezus Hartedief
     Steelt mijn herte.
 Ja, vermoordt 't, zonder smerte.

14

Het vreest noch list, noch geen geweld,
 Of Gij het streelt of nedervelt,
 Het wil U niet ontlopen.

Al doet Gij 't weg, al slaat Gij 't dood,
 Of t'leeft of sterft, 't is in Uw schoot!

't Zal in de dood nog hopen.

Geen nood,

Die dood,

Zal het geven

't Rechte leven

Want hierom, och,

Roept het steeds: O Jezus, kom toch!

15

Wanneer, mijn Heiland, ach, mijn Heer',

O zoete Jezus, ach wanneer

Zal ik U eens, hier boven,

Bevrijd van al die wrede dwang,

Die mij hier bang valt, en zo lang,

Met Uwe kind'ren loven?

Daar, daar

Zal maar

Eeuwig schaat'ren,

Helder klaat'ren.*

Liefde dringt ons.

O, de liefde Christi dringt ons!

stemgeluid

O volmaakte Jezus, gun mij,
Die gebrekkig en mismaakt
Ben geworden, want dat kunt Gij,
Daag'lijks meer en meer volmaakt.
Tot ik ben gestegen op
Der volmaaktheids hoogste top!

6

Sterke Jezus, Held in 't strijden.
Juda's Leeuw Die overwint
Allen die U tegen strijden.
Ik ben teder als een kind.
Maak mij met uw sterkte sterk.
Dat 'k mijn geest'lijk werk volwerk.

7

Rijke Jezus, sla Uw ogen
Op mij arme bedelaar,
Wiens gebrek en onvermogen
U bekend en openbaar
Zijn; werp mij toch ietwat toe
In mijn geest'lijke armoe.

8

Goede Jezus, goedheid Zelve.
Laat Uw goedheid in mijn hart
Die verdorven grond doordelven
Die vol kwaad bevonden werd.
En verderf dat dood'lijk kwaad
'T welk Uw goedheid tegenstaat.

9

Vriendelijke Jezu Christe!
Die de zondaars vriend'lijk noodt.
Trek mij, die mij vaak vergiste
In 't bedrijf van zonden, snood.
Door Uw zoete vriend'lijkheid,
Uit der zonden dienstbaarheid.

EEN ZIEL ZIJNDE IN HET GEVOELEN VAN GODS LIEFDE.

Wijze: Psalm 6

Of: Al brandend in den oven...

Of: De slechte dieren* tijd... duur

Door

Philip van Sorgen

Overleden als student in de theologie

- 1 Ik heb nu eens gevonden
Een balsem voor mijn wonden;
Een middel voor mijn smart.
God door Zijn Zoon bewogen
Die slaat op mij Zijn ogen
En treft mij in het hart.
- 2 Zijn licht komt mij beschijnen
En doet de nacht verdwijnen
En geeft mijn vollen wens.
Hij komt om mij te helpen
En mij gans overstelpen.
Ja, God woont bij de mens!
- 3 Ik zie de Hooggeprezen
Nu in Zijn eigen Wezen.
Ach, wat een zoet vermaak.
Dewijl ik zelfs op heden
Nu Zijn bevalligheden
Ën zie, èn voel, èn smaak.
- 4 De opslag van Zijn ogen
Heeft straks* mijn hart bewogen direkt
O Goddelijke straal!
De zon met al haar luister
Is bij Uw klaarheid duister;
Gij schoner; duizend maal!
- 5 Gij streelt mijn hart en zinnen.
Gij dwingt m'U te beminnen.
Gij doet mij zoet geweld.
Uw ogen zijn als schichten.* liefde-pijlen
Ai mij; 'k zal moeten zwichten
Van U terneer geveld.

- 6 Al wat U kon verbeelden,
 Zeer wijd van U ook scheelden,
 Het was niet als Copij.
 Dit kan ons niet ontdekken
 Die overschone trekken
 Het hadde* daar niet bij. haalde
- 7 Hier boven in de wolken
 Hier in de diepe kolken
 Zie ik Zijn zoet aanschijn.
 Maar t' moet ook voor Hem wijken
 Het kan naar Hem niet lijken,
 Haar schoonheid valt te klein.
- 8 Ik hoor 't gevogelt' kwelen
 Met duizenden van kelen.
 En prijzen die haar schiep.
 Ik zie in haar Zijn goedheid
 Zijn uitgestrekte zoetheid
 In haar oneindig diep.
- 9 En al wat in der aarde
 Mocht zijn, van grote waarde,
 Haar kostelijk metaal,
 Haar planten, kruiden, bloemen,
 Hoor ik haar Schepper roemen
 En spreken in haar taal.
- 10 Hoe wijs en hoe lankmoedig,
 Hoe vol, hoe overvloedig,
 Hoe heerlijk, hoe volmaakt!
 Hij heeft het mij bewezen
 Hij heeft mijn ziel genezen.
 Hij heeft mij aangeraakt.
- 11 Mijn ziel die wordt schier dronken,
 Hij heeft mij ingeschonken
 Zijn wijn en ook Zijn melk.
 't Is Nectar* op mijn tonge, godendrank
 Mijn hart als onbedwonge
 Roept: Wat een zoete kelk!
- 12 Ik ben ook niet bedrogen.
 Ik zie Hem met mijn ogen.
 Ik rust nu in Zijn schoot.
 Ik kan mijzelf niet vinden.
 Ik laat mij maar verslinden.
 Van deze zoete dood.

- 13 Ik kan niet meer begeren
En niets zal mij ontberen,
Want ik bezit het al.
Dit zal mij niet begeven.
Noch in 't toekomend leven,
Noch in dit tranendal.
- 14 Wie kan die liefde blussen?
Hij geeft mij kus op kussen.
't Is olie in de vlam.
Hij zag niet op mijn zonden
Toen Hij mijn hart kwam wonden,* liefde-wonde
En daar Zijn woonplaats nam.
- 15 Ik houd mij nu gans stille.
Ik buig mij naar Zijn wille
En al wat Hem behaagt.
Dewijl ik niets kan werken
Tenzij Hij mij komt sterken.
Dat doet Hij ongevraagd.
- 16 De afgrond van mijn zonden
Die had mij schier verslonden.
De afgrond van Zijn min* minne=liefde
Die trok mij uit de poelen.
Nu leef ik bij gevoelen.
Hij trekt mij tot Zich in!
- 17 Ik sterf daar en ik leef daar!
Ik vlieg daar en ik zweef daar.
O, wonderlijk plezier!
Wie kan dit toch bevatten?
Ja al des werelds schatten,
Die acht ik niet één zier*. zeer klein
- 18 Ik kan geen woorden vinden.
Mijn Schone, mijn Beminden!
Zo zoet als hemels man*. manna
Gij waart het die mij schaakte,
Mijn Duive, mijn Volmaakte,
Mijn Bruidegom, mijn Man!
- 19 Gij kust en Gij omarmt mij
Gij koestert en verwarmt mij.
Ik mag nu bij U zijn.
'k Ben in Uw bloed verborgen.
Ik rust nu vrij van zorgen.

Want JEZUS is ook mijn'.

LIED VAN HET IK

Wijze: Repicavan.

Door Philip van Sorgen

1

O *ik*, o *ik*,
 Voor mij zo schadelijk.
 Behoeftig *ik*, maar in uw ogen rijk.
 In boosheid is er niemand u gelijk.
 Ik moet om uwentwil mijn Jezus derven.
 Gij zult van hem, noch nu, noch nimmermeer
 Pardon verwerven.
Ik, gij moet sterven!
Ik moet zijn niet meer!

2

Dat *ik* en *mijn*
 Is oorzaak van mijn pijn.
 Dat maakt dat ik naar ziel en lichaam kwijn.
 En dat ik als een schaduwe verdwijn.
 Dat doet U o, Heer'zo ver vertrekken.
 Dat is een voorhang en een dikke muur.
 Ei,* wil die hekken * ach
 Omverre trekken.
 En wordt mijn gebuur.

3

O *ik*, zo trots
 Bedrieg'lijk en snood
 Verwacht in uwen boezem schoot* op schoot. *schot
 Ik zeg u aan, in Jezus Naam, de dood!
 De nek en benen zal Hij u verbreken.
 De nek en zenuw van onbuigbaar staal
 Die zal Hij breken;
 En u doen spreken
 Haast een ander' taal.

4

Vijand *ik*,
 Zo vriendelijk in schijn,

Gij zult eerlang aan 't kruis genageld zijn.
Daar zult gij sterven met een lange pijn.
Uw vonnis dat leid al, leid al gestreken.
En dat besluit is onveranderlijk.
    Heer' op Uw spreken,
    Of op Uw teken,
    Zo wordt *ik* een lijk!

5

    De bitterheid,
    Die wijkt van deze dood.
En nodigt 't *ik* te rusten in zijn schoot.
Ei, machtig Heer', geef't *ik* de laatste stoot.
Laat het *eigen ik* ten grave nu maar dalen!
Of buig en breng het op een ander dreef.
    'k Wil duizend malen
    Dit woord herhalen:
    Sterf *IK!* JEZUS Leef!

AAN DE BLINKENDE MORGENSTER JESU CHRISTI
dat Hij Zijn opgang verhaaste.

Wijze: Van repicavan.

Door Philip van Sorgen.

- 1   Morgenster!
               Veel blanker als de maan.
 Ga op, ga op en wilt nooit ondergaan!
 Komt, boodschapt dat de dageraad breekt aan.
 Ei, laat toch Uw klaarheid en blinkende stralen
 In Uw spelonk, Uw kerk, dat duister hol
               Eens nederdalen
               En sluit het dwalen
               Van zo menig mol.
- 2   Rijst blinkend Licht,
               Rijst Jacobs held're Ster!
 De vaad'ren die zagen U van verr'.
 En zie op mij, terwijl ik schier verwer*   verward raak
 In ongebaande en duist're wegen.
 Die nimmer mensenvoet voorheen betrad.
               Laat Licht en zegen
               Mij komen tegen
               Op dit nare pad.
- 3   Ei, spoed u wat,
               O langverwachte dag,
 Die nimmer oog, als toegesloten, zag.
 Wat blijf ik nog in al dit spinnerag
 Van aard', van wereld en ijdelheid hangen.
 Vergunt o Jezus, maar deez' ene bee*,   bede
               Aan een gevangene
               Van d'oude slange:
               Breek zijn kop aan twee!
- 4   Ik zie, ik zie
               Maar ik en weet niet wat;
 Iets dergelijks wat ik weleer bezat,
 Toen ik de wereld met voeten trad.
 Mijn hart dat huppelt en maakt zich vast vrolijk!
 Het zingt en springt, het maakt een heldenlied.
               Is 't waar, dool ik?
               Satan die molik*   vogelverschrikker
               Dunkt mij dat al vliedt.

- 5   O prinse van
              De dikke duisternis!
              Ik voel dat ik niet meer de bijstand mis,
Desgenen die uw Erf-vijand is.
              Hij leert mijn oog al uw diepten verspieden.
              Hij wapent mij met ongemene kracht.
                  Gij moet nu vlieden,
                  Want uw begeert en
                  Geldt niet als het placht.*   als voorheen
- 6   De nacht verdwijnt
              Dat schone Morgenrood
Verdrijft de slaap, de zuster van de dood;
En stelt ons al het zienlijke bloot.
De Zon die nadert, Die nadert de kimmen.
Eerlang steekt hij 't hoofd ter golven uit!
              Weg, weg o schimmen!
              Daar komt Hij klimmen,
              Als een frisse Bruid.

JEZUS' TROOSTLIED*aan de klagende bewener van de levenloze en dode staat der Algemene Kerk.*

door

Philip van Sorgen 17 oktober 1743

Wijze: Psalm 6

Of: De slechte dieren tijd...

1

Mededogende bewener
 Liefd' dragende besteender* zuchtend verlangen
 Van Mijn vervallen Kerk.
 Kom, zet u aan Mijn voeten
 Ik zal uw druk verzoeten
 En tonen 't levensmerk

2

In zeventuizend zielen Rom. 11:4
 Die niet voor Baäl knielen
 Noch kussen zijnen mond.
 Mijn kracht is niet geweken,
 Geen macht kan 't zegel breken
 Van 't Eeuwige Verbond!

3

Al zijn de hellespoken
 De afgrond uitgebroken;
 Zij spillen* haar geweld verspillen
 Op allen die ten leven
 Van Mij zijn opgeschreven
 En in Mijn raad gesteld.

4

Zij, die zich Christ'nen noemen
 En op de Waarheid roemen,
 Dat uiterlijke volk,
 Die maar de letter kennen
 En zich niet laten menen
 Door 's Hemels Heil'ge Tolk;

5

Die zijn wél dode rompen.
 Wél vormeloze klompen.
 Wél lijven zonder kracht.
 Maar Ik zal haast verschijnen
 Tot troost van al die kwijnen.

Betrouw, Mijn volk en wacht!

6

De springvloed der genaden
Daar 't aardrijk in zal baden
Naar 's Vaders hoog bevel
Dat kan, noch zal niet komen
Vóór dat de hand der vromen
Is: wég! Ziet Daniël.

Dan. 12:1

7

En Mozes, Mijn profeten
Die hebben dit geweten.
Dan zal Ik Michaël/
Een Geest des levens zenden
Tot aan des aardrijks enden
't Veld van Ezechiël!

Deut. 32:36; etc

Ezech. 37:10

8

't Zal dan van mensen krielen
En wedergeboor'ne zielen,
Gevoed met hemels merg.
De heiden zal de Joden
Dan juichend komen noden
Tot Mijnen heil'gen Berg!

Deut. 32:43

Zef. 3:10

9

**Al schijnen zelfs Mijn schapen
Met 't dwaze volk te slapen,
't Wacht haast een and'ren staat.
En 't blinken van Mijn luister,
Het allerdroevigst duister
Gaat vóór de dageraad!**

Mat. 25:5

ZIELSUITGALMEN

*van een gans ontblote ziel die zonder Jezus niets doen kan;
legt zich voor Jezus'volheid neer en smeekt Hem als Ontfermer.*

Door N.N.

Wijze: Psalm 77 en 86.

- 1 Ach mijn Borg, mijn Uitverkoren,
Woudt Gij naar een wormpje horen,
Die in 't eenzaam van de nacht
Op Uw vrije goedheid wacht?
Dit zou mijn begeerte wezen,

't Zou ook al mijn druk genezen,
 Dat, al waar ik ging of stond,
 Ik mij dicht bij Jezus vond.

- 2 In al 't geen ik doe of late
 In al dat ik min* of hate
 Dat mijn oog maar op U zij.
 En Uw oog altijd op mij.
 Zonder U kan ik niet werken.
 Zonder u ook niet opmerken.
 Zonder U en kan mijn oog
 Niet gelovig gaan omhoog.
 bemin
- 3 Zonder U kan ik niet lijden.
 Zonder U kan ik niet strijden.
 Zonder U kan ik niet stil
 Onderworpen zijn Uw wil.
 En wijl mijn ziel is onderdrukt
 En onder last als gaat gebukt,
 Kon ik U al mijn verdriet,
 Zonder U ook klagen niet.
- 4 Zonder U kan ik niet zuchten
 Niet van hier naar Boven vluchten.
 Zonder U niet zijn verblijd,
 Schoon* Gij goedertieren zijt.
 Zonder U werd noch mijn oge,
 Noch mijn harte niet bewogen.
 Zonder U mijn enig Leen,*
 Ben en blijf ik als een steen.
 Ofschoon
 Leunsel
- 5 Zonder dat Gij mij komt vóren*
 Kan ik niet aandachtig horen.
 Zonder U kan ik niet zien
 Wat ik doen moet, of ontvlien.
 Al ben ik in duizend noden,
 Ik blijf liggen als de doden.
 Zonder U en kan geen traan
 Om U, tot U henen gaan.
 voorkomen
- 6 Zonder dat Gij mij bestralet
 En mijn hart naar Boven halet,
 Ben ik duister; 'k ben haast moe
 Wat ik denk of wat ik doe.
 Wil mij toch Uw hulpe zenden
 Uw hand tot een kleine wenden.
 Zonder U kan ik niet gaan,
 Op de koninklijke baan.

's Daags scheen mij Uw licht rondomme
 En 's nachts als een vuurkolomme
 In deez' dorre wildernis,
 Daar ik nu Uw goedheid mis.

- 13 Mij ellendig' boven maten,
 Wil mij toch niet heel verlaten.
 Jezus lief, ach waarom is 't
 Dat Gij met een worpje twist?
 'k Weet ik ben dit lijden weerdig.*   waard=verdiend
 Gij in al Uw doen rechtveerdig.
 Want Uw doen is Majesteit,
 Ja, 't is enk'le heerlijkheid.
- 14 Waren 't niet Uw liefdependen
 Die Gij, 't maaxsel Uwer handen,
 Hebt in mijn ziel gedrukt?
 Of is het mij nooit gelukt?
 Of heeft mij mijn hart bedrogen,
 Toen 't voor Uw alziende ogen,
 In uw tegenwoordigheid,
 Zich op U heeft neergeleid?
- 15 O, getrouwe Zaligmaker,
 Waar zijt Gij, mijn God, mijn Maker?
 Die mij Psalmen gaf bij nacht,
 Hebt nu op mijn klagen acht.
 't Schijnt Gij houdt U steeds verborgen,
 Van de avond tot de morgen.
 't Hart is mij gans afgemat
 En der tegenheden zat.
- 16 't Scheepje rondom in de klippen,
 't Water komt vast op de lippen.
 't Wordt aan alle kant gewond.
 't Anker spoeld schier van de grond.
 Ben ik dan alhier beneden
 Voor Uw ogen afgesneden?
 Ik ben d'Uwe, doet met mij,
 Zo het Uw behagen zij.
- 17 Evenwel zo lang ik leve
 Kan ik niet mijn zaak opgeven.
 Omdat ik weet voor gewis,
 Dat Uw Naam Ontfermer is.
 Daarom zult Gij niet verstoten,
 't Roepen van een gans ontbloten
 Die gedurig dag en nacht
 Alleen op Uw goedheid wacht.

- 18 In U, o mijn Zielsbeminde,
 Is alleen mijn troost te vinden.
 Zo ik U noch langer derf,
 Zal ik kwijnen, dat ik sterf.
 Immers hebt Gij veel ontfarmen
 Over wezen, over armen,
 Zonder U ben ik het bei,* allebei
 Hoort mijn treuriglijk geschrei.
- 19 'k Ben bezweken van verlangen
 Om van U eens te ontvangen
 Dat er tot mijn ziel een woord
 Van U mochte zijn gehoord.
 Ja, al zou 'k nooit antwoord krijgen
 En Gij op mijn kermen zwijgen,
 Laat mij dan maar zien omhoog,
 Met een half gebroken oog!
- 20 Ei, laat mij, o Heer' geprezen,
 Als een buigzaam leem maar wezen,
 Dat Zijn maker maakt en breekt,
 Zonder dat 't iets denkt of spreekt.
 Laat ik U mijn smart vertellen,
 Maar U nooit een perk gaan stellen
 Wijl Uw doen is Majesteit,
 Ja, 't is enk'le heerlijkheid.

***EENS CHRISTENS KOMMERLOOSHEID
 IN BEKOMMERNISSEN***

Door Geertruid Gordon de Graauw

Mijn God, wat is de ziel in een gewenste staat
 Die zich op Uw bestuur gerust en stil verlaat!
 Niet in een zachte stroom van voorspoed en goe' dagen,
 Maar in een hol getij onder ramspoeds vlagen
 Die veel en lastig zijn in meer dan één geval,
 Onzeker hoe daarvan de uitslag wezen zal.
 In zulken staat, geen stand, maar drijving eer te heten,

Hoe veilig is 't te zijn in Uw Vertrek gezeten;
 Gelijk een zuigeling of speenkind in de schoot
 Des moeders zachtens rust, en vreest geen leed noch nood.
 Hoe wèl vindt zich dat hart, dat met U te beschouwen
 Als Vader, leert op U zich zonder vrees betrouwen;
 Dat Uwe hand erkent in alles wat gebeurt,
 En zelfs 't geen drukt en klemt, daarom voor wijsheid keurt!
 Dat voor 't toekomstige zich niet verkniest met zorgen,
 Dat 't heden neemt zo 't komt, en wacht bedaart wat morgen
 Zich opdoen zal -, zie daar dus vind ik mij gesteld,
 Welk U, mijn God, tot lof dit blad met blijdschap meldt.
 Gij weet het, hoe voorheen mijn vlees wel kromp van vrezèn.
 Door voorgedachten, welk een slag het zoude wezen
 Die haast ons treffen moest, maar nu 't er komt op aan
 Zijt Gij het die mijn geest nog overeind doet staan.
 'k Hoef hier van 't geen mij nijpt of dreigt geen lijst te maken.
 Gij weet, Gij weegt, en stuurt de toestand van mijn zaken.
 Op U staat vast het lot voor mij in 't vlees bereid.
 Ik volg maar de stroom van Uw voorzienigheid.
 En schoon ik niet en weet waar die mij heen zal drijven,
 Tot moeite of gemak ; ik weet dat Gij zult blijven
 Mijn enig, eeuwig Deel en Rotssteen van mijn hart,
 Schoon al mijn vlees bezwijkt, gevoelig van zijn smart.
 'k Weet dat Gij, boven t geen ik bidden kan of denken,
 Mij lijdzaamheid en moed en kracht van Geest kunt schenken,
 Daar kan geen feilen zijn aan Uw getrouwigheid.
 Die grondvest hebt Gij door 't geloof in mij geleid.
 Gij hebt Uw Zoon tot Hoofd en Stam aan mij gegeven,
 Ook Zijn en Uwen Geest tot Steunsel van mijn leven.
 En tevens 't nieuwe hart dat meest is uitgebreid
 Door 't zoeken van Uw rijk en Uw gerechtigheid.
 Gij zult mij dan ook eens dat Koninkrijke schenken.
 En zoudt Gij mij dan niet van die bijslag bedenken.
 Die ik niet missen kan, zo lang ik woon in 't vlees?
 't Gezegend Woord Uws Zoons ontheft mij van die vrees.
 't Gebed dat Hij mij leert, schikt eind en middel samen,
 En 't zou Uw goedheid noch Uw waarheid niet betamen,
 Dat mij in dezen, mijn verwachting zou ontgaan.
 Gij geeft mij last mijn zorg op U te laten staan.
 En hebt mij toegezegd dat Gij het wel zult maken,
 Laat stormen dat het krijt, en laat mijn bootje kraken,
 Ik heb geen zinkensnood, Mijn Stuurman woont omhoog
 En tevens in mijn hart, wiens zaak ik heb in 't oog.
 Aldus gesteld kan ik mijn hersens en mijn leden,
 Tot tijdelijk bedrijf, al roeiend best besteden.
 Doch zo Hij mij maar wenkt: de riemen binnen boord
 Te leggen; zoek ik mij te schikken naar dit woord,
 Zo ver dat 't mij niet eens bedroeven moet of spijten
 Of iemand 't mij als zot- en losheid wou verwijten.

Dus kommerloos te zijn in mijn bekommernis
 Mits Hij 't mij aanbeveelt, Die mijn Uithelper is,
 Dat 's recht (om, hier nog eens bij zeemans taal te blijven)
 Als vlijt noch arbeid helpt, op Gods gena te drijven.
 Doch die, wien 't vol gemak en voorspoed strekt tot muur
 Sterogen niet altijd, zo 't hoort, op Gods bestuur;
 Ik zwijg van 't erger slag die lasteren en doemen
 't Geen d' enig' grondslag is van al mijn heilig roemen,
 Dat is d' erkenenis van mijne zaal'ge staat,
 Uw liefde werkt in mij d' uitvoering van Uw raad
 Doch hierom moet mijn ziel zichzelf niet troosteloos kwellen,
 Gij wilt zulks ook om mijn geloof te proef te stellen,
 Waarin Gij zelfs beoogt mijn welzijn, vreed' en vreugd
 En zegepraal in U, door recht beproefde deugd.
 Wel aan, dan, o mijn God, laat wat Gij schikt maar komen:
 Mijn geest wacht rustig af, zelfs 't geen mijn vlees doet schromen,
 Door Uwe kracht zal 'k staan en als Gij somtijds zend
 Verpozingen van rust, dat wordt met dank erkend,
 Hoe klein, hoe kort die zijn, ik wil die in 't genieten,
 Niet door ondankbaarheid mij laten los ontschieten.
 Nadien Gij tederlijk aldus mijn zwakheid viert.
 En Die het vallen van een musje zelfs bestiert.
 Gij tot wiens troon ik recht, ja last heb toe te treden
 En dat onaangezien al mijn gebrekkigheden.
 Aan U niet min bekend als al mijn leed en nood,
 Die ik ook niet verberg, maar leg die voor U bloot,
 Opdat Gij mij daarvan zoudt langs hoe meer genezen.
 Dus stil vertrouwen zal mijn sterkt' in alles wezen;
 Uw geest zal naar Uw raad mijn handgeleider zijn,
 Tot ik, verlost van 't vlees, volmaakt voor U verschijn.
 Zo onder dies* mijn ziel verrast zich neer laat buigen, *ondertussen
 Dit vers zal tegen mij tot mijn beschaming g'tuigen,
 En door herinnering van deez' gestaltenis
 Mij tonen, dat mijn plicht de zelfverzaking is.

MEMORIE OF ZIELSOPWEKKING TOT VOLSTANDIGHEID

Door N.N.

Roei aan mijn ziel! Roei aan met moed,
 't Gestadig werk komt noch wel eens ten einde.
 Naar* 't bitter proeft men best het zoet, na
 De vreugd komt best na droefheid en ellende.
 Roei aan mijn ziel, roei aan met kracht
 Gij hebt uw reisje haast volbracht.

Roei aan, nog eens, schoon tegenwinden,
 Gij zult de haven nog wel vinden.
 Roei aan, de Stuurman staat aan 't roer
 Hij's binnen boord Die u zal helpen.
 Schoon* 't ongelooft voorbij eens voer.
 Zijn Woord, die 't al kan overstelpen,
 Gebied maar; en gij zijt gerust
 Wanneer uw Stuurman u eens kust.

Ofschoon

Roei aan, of laat de riemen leggen
 Zijn hand en hart zal u wel zeggen
 Wat dat uw post* is; 't geen gij moet
 Eer gij Hem in de haven groet.
 Roei aan mijn ziel dan, schep toch moed
 Een ogenblikje 't al verzoet.
 Roei aan mijn ziel in hoop en vrezen
 Een uurtje voor de troon zal 't al vergeten wezen!
 Roei aan mijn ziel, wat traantjes afgetapt,
 Een grepje over en dan heengestapt.*
 En gij die 't leest roei ook zo voort;
 Uw Stuurman Die is binnen boord
 En zal daar eeuwig binnen blijven
 Dit wil en moet ik onderschrijven.

plicht

heengaan/sterven

GEESTELIJKE ZEEVAART

De reis van een ziel naar de zalige eeuwigheid

Wijze: Bonjour belle bergere.

Door Rutger Schutte

I. Overtuiging en eerste overgang.

1 Ik dobber op de golven
 Van 's werelds onstuim'ge zee.
 Vaak in de vloed bedolven.
 Waar krijg ik de ree?
 Nu wijkt, nu wijkt het strand.
 'k Zie geen duin, noch zand
 Na het anker lichten.
 'k Zoek Kanaän, mijn vaderland.
 Nu wijkt, nu wijkt het strand.
 'k Zie geen duin noch zand.
 Noch mijn baken* lichten   lichtbaken
 In 't bedwelmd verstand.

II. 't Geloof om meer licht smekende.

2 O, Jezus, Zieleleven!
 Mijn Schild, mijn Zon, en enig Licht.
 Die licht aan mij moet geven,
 Uw Goddelijk gezicht.
 Daar 's Vaders heerlijkheid
 Haren gloed opspreid.
 Leen* 't geloof zijn glansen!   Verleen
 Bekoorlijk Licht, vol majesteit!
 Daar 's Vaders heerlijkheid
 Haren gloed opspreid.   * schijnsel
 Schijn* van 's hemels transen,**   ** (vuur) toren-omgang
 'k Heb U lang verbeid!

III 't Geloof in 't duister worstelende.

Waar toeft, waar toeft Gij langer?
 O Hemel-oog, dat korts* nog scheen.   kort geleden
 Het noorden valt mij wranger.
 Dan immer voorheen.
 Ik zie noch zon, noch maan
 Noch gesternte staan
 Daar ik op kan ogen.
 Ik mis de streek* der hemelbaan.   lijn op kompas
 Ik zie noch zon, noch maan
 Noch gesternte staan
 Aan de hemelbogen.
 Ach, waar land ik aan?

IV 't Geloof in duister vertrouwende.

Hoe zal ik 't scheepje stieren?*   besturen
 't Kompas is weg en 't land verschuilt.

Daar alle rots door 't gieren
 Van stormwinden huilt.
 Ofschoon geen Noordster duurt,
 Noch mijn baken vuurt,
 Gij kunt schijnsel geven.
 Mijn Zon, Die schip en winden stuurt,
 Ofschoon geen Noordster duurt,
 Noch mijn baken vuurt
 Stuurt Gij Zelf de steven* voorstevē
 Die Uw oog begluurt.

V. 't Geloof met verzekering vertrouwende.

't Gaat wel! Hij temt de baren
 Van 't slingerend ongeloof weer glad.
 Hij doet de storm bedaren.
 't Onstuimige nat
 Van wereld, zonde en hel
 Zwijgt op Gods bevel.
 'k Zal niet af gaan drijven,
 Zo 'k op dit zwaard* maar overhel. scheepsplank tegen
 Én wereld, zonde en hel, afdrijven
 Zwijgt op Gods bevel.
 'k Zal bij Jezus blijven,
 Dien 'k mijn nood vertel.

VI. 't Geloof van eigen krachten afgezet.

Geen roeibank doet mij karmen,* kermen
 Van plichten; 't kruis (mijn mast en spriet)* mastbalk
 Zal 't heilgeloof omarmen. (horizontaal)
 Dit zeil wappert niet.
 O Wind van 's Hemels Geest!
 Waai nu 't allermeest.
 Woei met volle zeilen
 Naar 't westen*; daar's mijn bruiloftsfeest! zonsondergang
 O Wind van 's Hemels Geest!
 Waai nu allermeest.
 'k Zal de grond vast peilen,
 Nergens voor bevreesd.

VI 't Geloof de wandel besturende.

Roemt de oudheid palinuren* latijn: stuurlui
 Bedreven in de stuurmanskunst.
 God zal mijn hart besturen.
 Mijn stroom is Zijn gunst.
 Mijn roer is 't geest'lijk Licht
 't Woord dat wijst mijn plicht:

Daar zijn 's werelds banken
 En barning;* hou in mijn gezicht.   branding op zandbank
 Mijn roer is 't geest'lijk Licht
 't Woord dat wijst mijn plicht.
 'k Roem met blijde klanken
 Hem Die 't werk verricht.

VIII 't Geloof vertrouwende in de dood.

'k Zie door de verrekijker
 Van mijn geloof de haven al.
 Sta pal, mijn ziel, bezwijk er
 Niet onder, hoe het val.
 O Geest, vat Gij mijn hand!
 Dierbaar Onderpand!
 'k Zal geen schipbreuk lijden.
 Wanneer de dood deez' kiel vermand.*   van boord halen
 O Geest, vat Gij mijn hand!
 Dierbaar Onderpand!
 Hier is 't eind van 't strijden.
 Hier is mijn Vaderland.

IX. 't Geloof verwisselt met aanschouwen.

Ik drijf op zachte golven
 Van 's Hemels vlak gestreken zee.
 In genen vloed bedolven.
 Hier vind ik de ree!
 Hier is het zalig strand,
 Dat al 't leed verband.
 Stormen moeten zwichten.
 Mijn anker vall' aan de overkant.
 Hier is het zalig strand,
 Dat al het leed verbant.
 Jezus zal 't weer lichten.
 'k Stap hier vast te land!